

**Georgian National Energy and Water Supply
Regulatory Commission**

www.GNERC.org

იმპორტ-ექსპორტის რეგულირება საქართველოში

REGULATION FOR DEVELOPMENT

შინაარსი

- ელექტროენერგიით ტრანსსასაზღვრო ვაჭრობის სამართლებრივი ბაზა და ზოგადი პრინციპები
- ტრანსსასაზღვრო ინფრასტრუქტურა და ძირითადი ორგანოები
- სტატისტიკური მონაცემების მიმოხილვა
- კომისიის როლი ტრანსსასაზღვრო ვაჭრობაში
- სამომავლო გამოწვევები

სამართლებრივი ბაზა

- ზოგადი პრინციპები
 - საქართველოს კანონი „ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“;
 - ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესები;
- აგრეთვე, ახალი ტრანსსასაზღვრო გადამცემი ხაზისათვის
 - ელექტროენერგიით ტრანსსასაზღვრო ვაჭრობის შეთანხმება (20/01/12)
 - ოპერირების შეთანხმება (თეიაში-სსე/ენერგოტრანსი) (18/09/13)
 - სპეციალური აუქციონის წესი

ზოგადი პრინციპები (1)

- ელექტროენერგიის იმპორტი/ექსპორტი საქართველოში მთლიანად დერეგულირებულია;
- ექსპორტ/იმპორტის განხორციელება შეუძლია ნებისმიერ პირს პირდაპირი ხელშეკრულებებით საშუალებით;
- ექსპორტიორი და იმპორტიორი ვალდებული არიან იმოქმედონ ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბალანსების შესაბამისად;
- იმპორტიორი ვალდებულია იმოქმედოს კომისიის მიერ დამტკიცებული ტარიფების შესაბამისად.
- ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბალანსი, დისპეტჩერიზაციის ლიცენზიატის წარდგინებით მტკიცდება ენერგეტიკის სამინისტროს მიერ.

ზოგადი პრინციპები (2)

- ავარიული სიტუაციის დროს ელექტროენერგიის იმპორტი და ექსპორტი განხორციელება შესაძლებელია ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბალანსის გათვალისწინების გარეშე;
- დისპეტჩერიზაციის ლიცენზიატი უფლებამოსილია განსაზღვროს ექსპორტისა და იმპორტის მიმართულებები მეზობელი ქვეყნ(ებ)ის მიხედვით;
- ავარიულ სიტუაციაში ელექტროენერგიის იმპორტსა ან/და ექსპორტს უპირატესობა ენიჭება ელექტროენერგიის გაცვლას და სხვა იმპორტ-ექსპორტთან მიმართებით.

ელექტროენერგიის ტრანზიტი (1)

- ტრანზიტის განხორციელებით დაინტერესებული პირი ვალდებულია ელექტროენერგიის ტრანზიტის ტექნიკური უზრუნველყოფის შესახებ ხელშეკრულება გააფორმოს დისპეტჩერიზაციის ლიცენზიატთან.
- ელექტროენერგიის ტრანზიტის განხორციელებისას რეგულირების საფასური არ გადაიხდება.
- ელექტროენერგიის ტრანზიტის უზრუნველყოფისას ელექტროენერგიის გადაცემისა და დისპეტჩერიზაციის მომსახურებაზე არ ვრცელდება კომისიის მიერ დადგენილი შესაბამისი ტარიფები.
- ელექტროენერგიის ტრანზიტის საფასური უნდა უზრუნველყოფდეს ყველა ხარჯის ანაზღაურებას, რომლებიც დაკავშირებულია ტრანზიტის უზრუნველყოფასთან, მათ შორის ელექტროენერგიის დანაკარგებს.

ელექტროენერგიის ტრანზიტი (2)

- საქართველოს გადამცემ ქსელში ელექტროენერგიის ტრანზიტის ტექნიკური უზრუნველყოფისთვის ელექტროენერგიის დანაკარგები შეიძლება ანაზღაურდეს შესაბამისი ელექტროენერგიის (საკომპენსაციო ელექტროენერგია) მოწოდებითაც.
- ელექტროენერგიის ტრანზიტის ტექნიკური უზრუნველყოფისათვის დისპეტჩერიზაციის ლიცენზიატი სარგებლობს გადაცემის ლიცენზიატების ქსელებითა და მომსახურებით, რისთვისაც დისპეტჩერიზაციისა და გადაცემის ლიცენზიატებს შორის ფორმდება ცალკე ხელშეკრულება, გადაცემის ლიცენზიატების ქსელებითა და მომსახურებით სარგებლობის საკომპენსაციო საფასურის ოდენობის მითითებით
- თუ დისპეტჩერიზაციისა და გადაცემის ლიცენზიატებს შორის არ არის გაფორმებული ასეთი ხელშეკრულება, საკომპენსაციო საფასურის განსაზღვრა და გადახდა ხდება ბაზრის წესებით დადგენილი წესით.

ელექტროენერგიის ტრანზიტი (3)

- გადაცემის ლიცენზიატის მიერ გათვალისწინებული ხელშეკრულების გაფორმებაზე უარის თქმის შემთხვევაში ელექტროენერგიის ტრანზიტის განხორციელების მიზნით იგი ვალდებულია ითმინოს თავისი ქსელით სარგებლობა და გასწიოს გადაცემის მომსახურება;
- ელექტროენერგიის ტრანზიტის განხორციელებასთან დაკავშირებული სხვა საკითხები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული ამ კანონით, რეგულირდება „ელექტროენერგიის (სიმძლავრის) ბაზრის წესებით“ და ელექტროენერგიის ტრანზიტის ტექნიკური უზრუნველყოფის შესახებ ხელშეკრულებით;
- ტრანზიტის მონაწილეები ვალდებული არიან ინფორმაცია წარუდგინონ ბაზრის ოპერატორს (ესკოს).

საქართველოს გადამცემი ქსელი, 2014

*წყარო: საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა

გადაცემის ლიცენზიატები

- 100% სახელმწიფო საკუთრება;
- ოპერირებს 500/330/220/110/35/10/6 kV ძაბვაზე
- ხაზების სიგრძე:
 - 500 kV – 289 კმ
 - 220 kV – 1584 კმ
 - 110 kV – 856 კმ
 - 35 kV – 491 კმ

ENERGETRANS

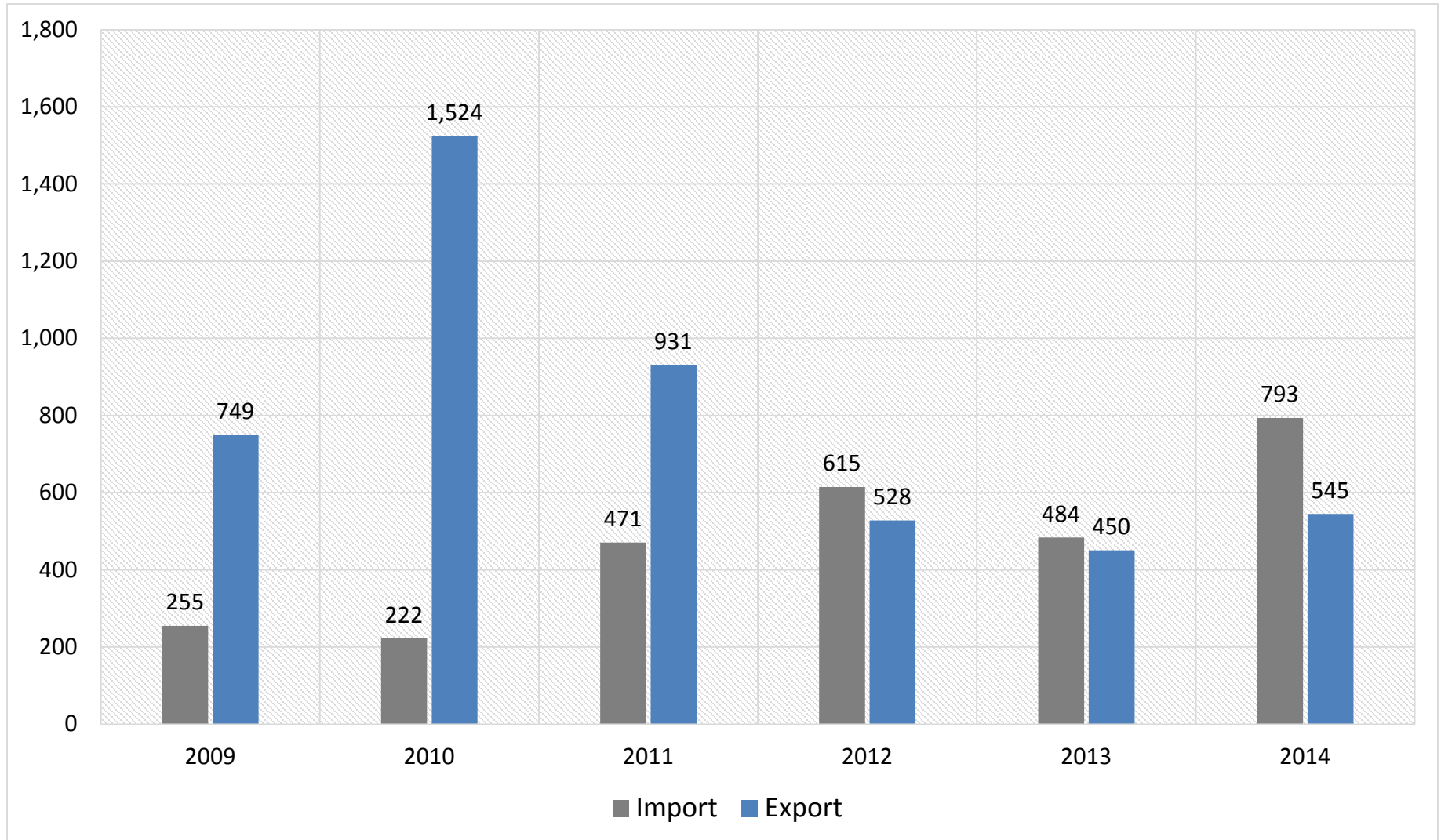
- 100% სახელმწიფო საკუთრება
- ოპერირებს 500/400 kv ძაბვაზე
- ხაზის სიგრძე – 153 კმ
 - საქართველოს მხარეს – 33 კმ
 - თურქეთის მხარეს - 120 კმ

SAKRUSENERGO

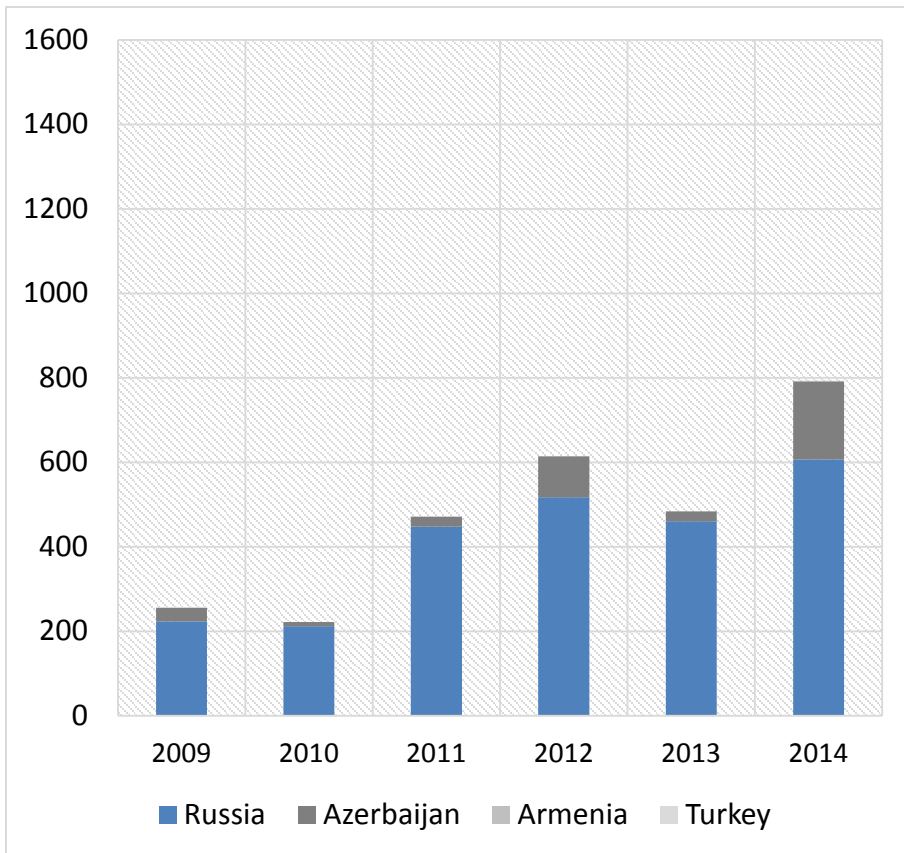
- 50% სახელმწიფო საკუთრება, 50% – ინტერ-რაო;
- ხაზის სიგრძე – 908 კმ
 - საქართველოს მხარეს – 600 კმ
 - თურქეთის მხარეს – 308 კმ

იმპორტ-ექსპორტი, გვტ.სთ

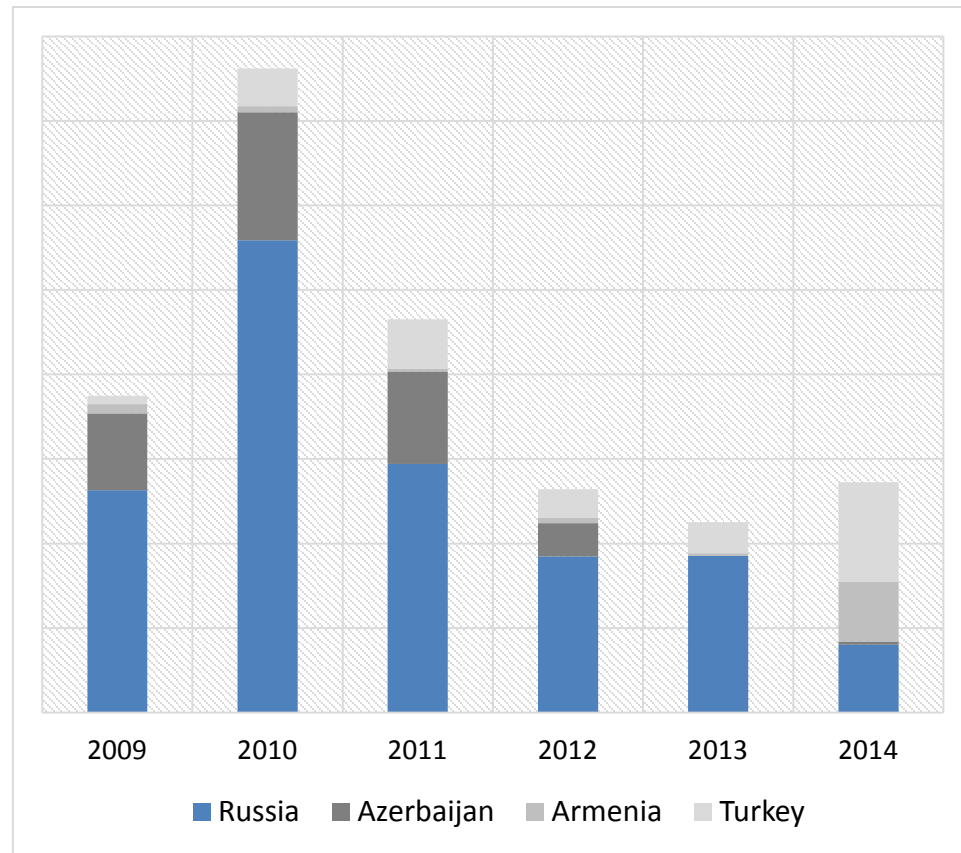

იმპორტ-ექსპორტი ქვეყნების მიხედვით, გვტ.სთ

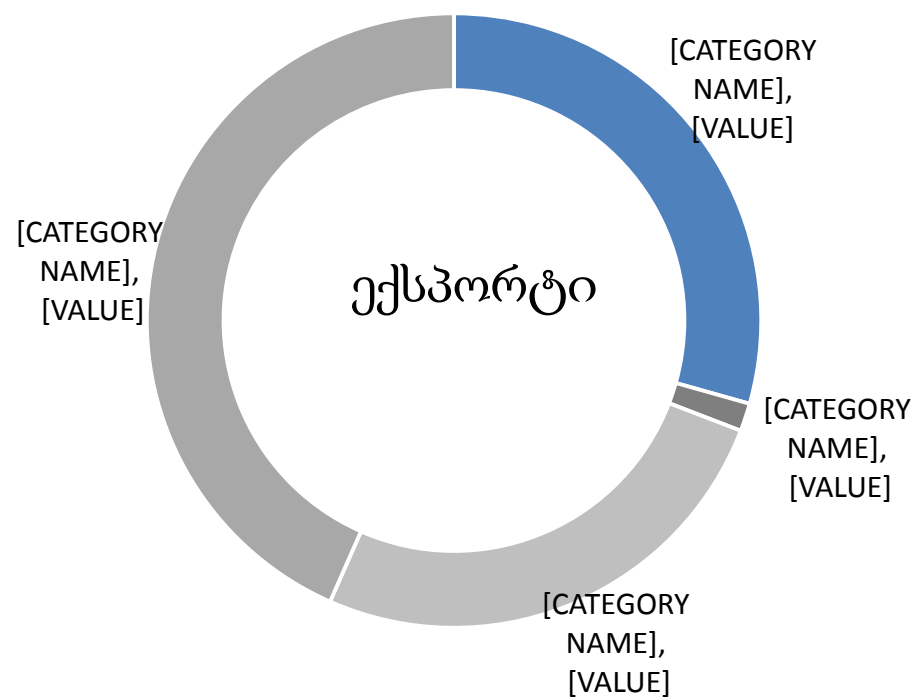
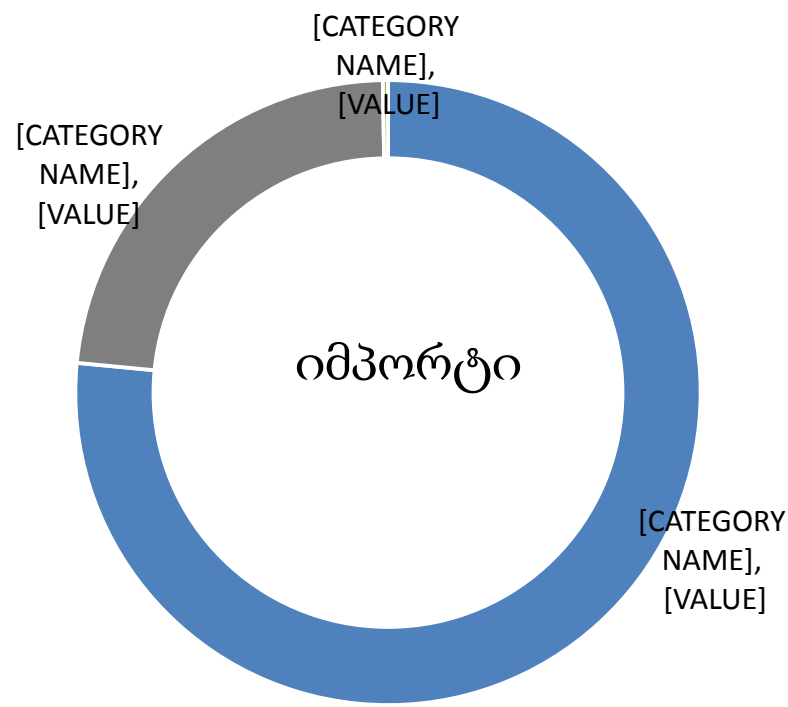
იმპორტი

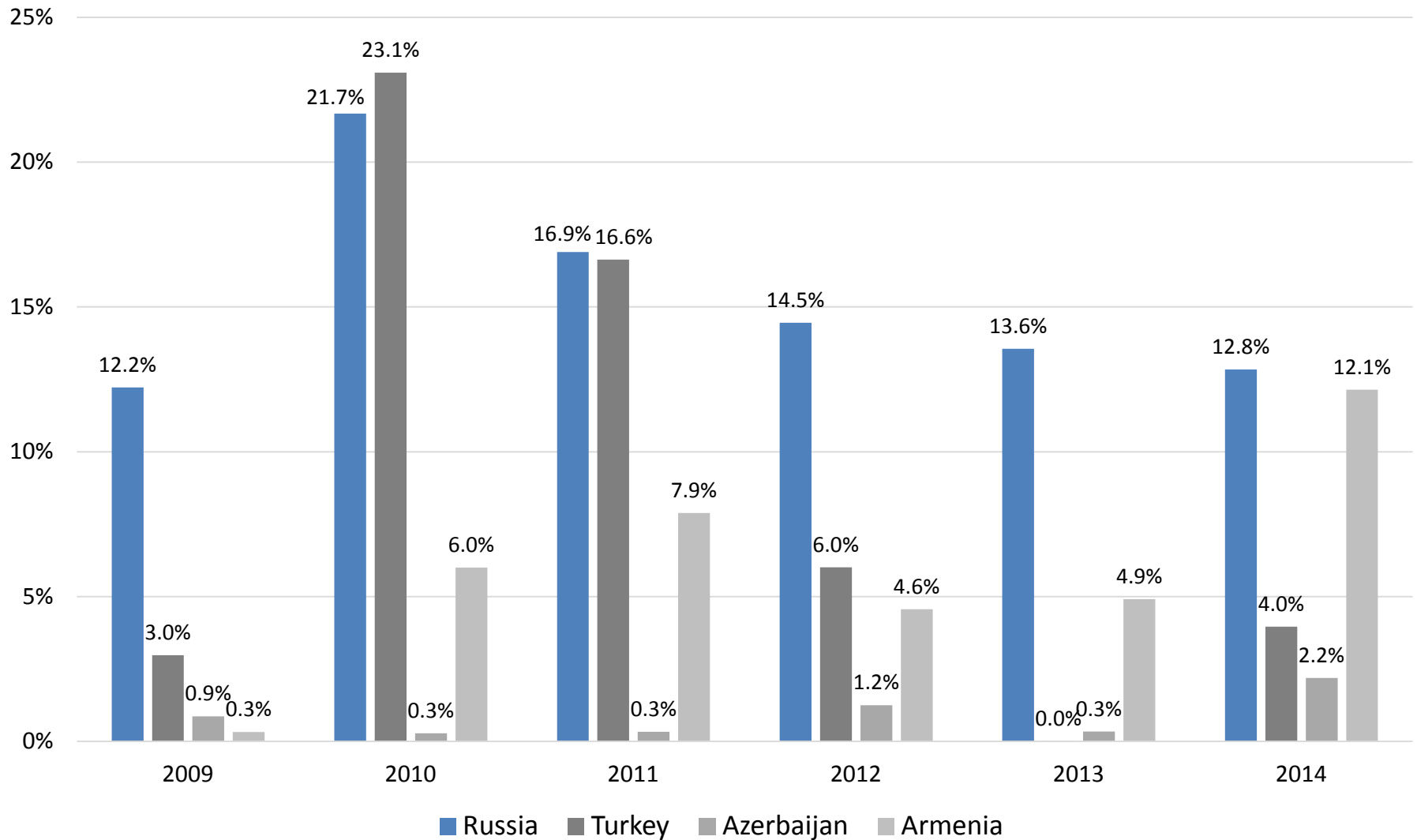
ექსპორტი

იმპორტ-ექსპორტი ქვეყნების მიხედვით, 2014, გვტ.სთ

საქართველოს ტრანსსასაზღვრო ხაზების წლიური გამოყენების დონეები

გადაცემის ტარიფები

ძაბვის ყველა
დონეზე

0.33
აშშ ცენტი

ENERGOTRANS

500 Kv

0.117
აშშ ცენტი

400 Kv

0.152
აშშ ცენტი

SAKRUSENERGO

ძაბვის ყველა
დონეზე

0.078
აშშ ცენტი

გადაცემის ხარჯები საქართველოდან ელექტროენერგიის ექსპორტირებისას (1)

ელექტროენერგიის ექსპორტირება თურქეთის მიმართულებით

გადაცემა

0.677
აშშ ცენტი

ბაზრის
ოპერატორი

0.008
აშშ ცენტი

დისპეტჩირება

0.044
აშშ ცენტი

გარანტირებული
სიმძლავრე

0.222
აშშ ცენტი

0.951
აშშ ცენტი

ელექტროენერგიის ექსპორტირება სხვა მიმართულებით

გადაცემა

0.348
აშშ ცენტი

ბაზრის
ოპერატორი

0.008
აშშ ცენტი

დისპეტჩირება

0.044
აშშ ცენტი

გარანტირებული
სიმძლავრე

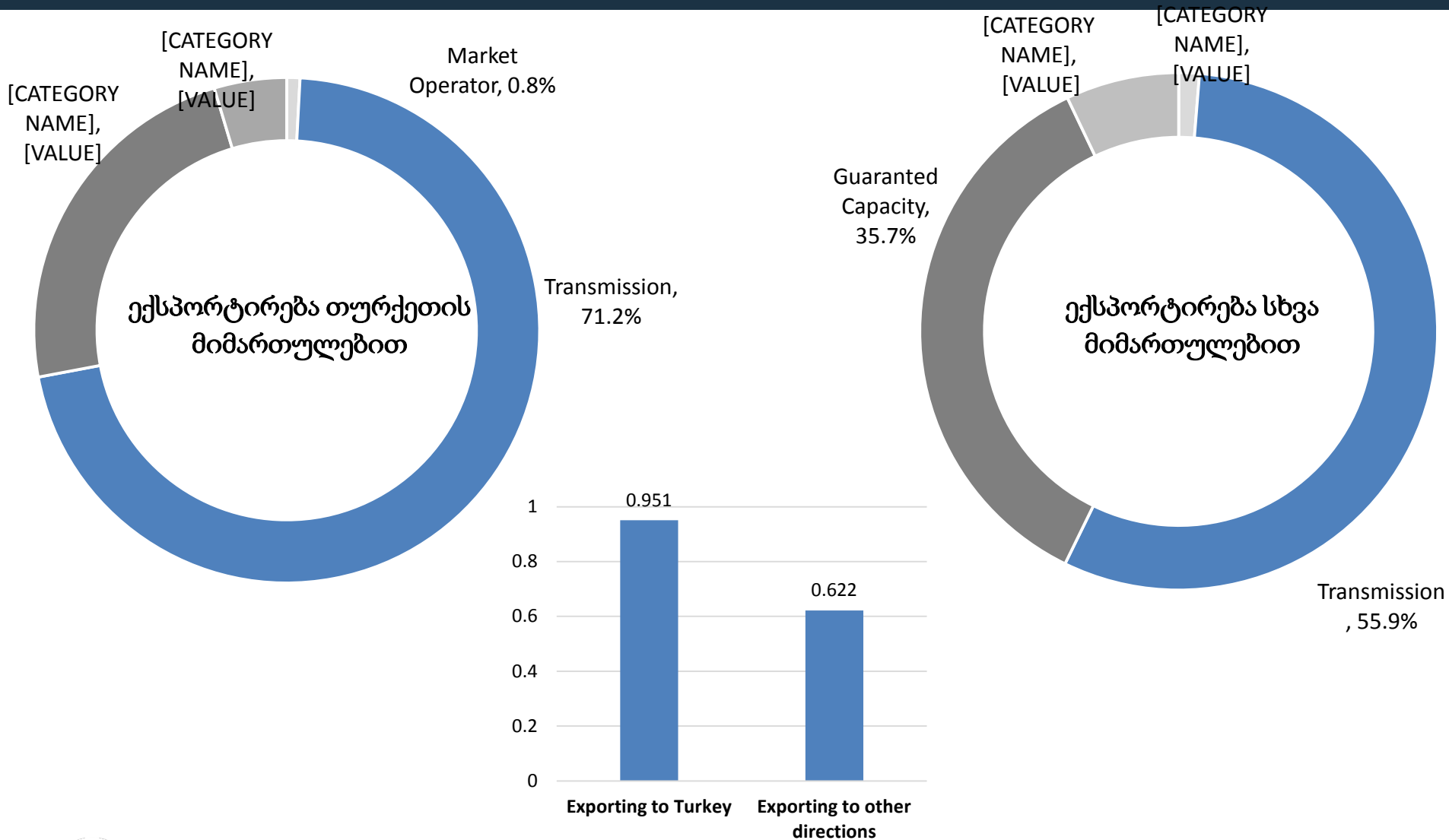
0.222
აშშ ცენტი

0.622
აშშ ცენტი

გადაცემის ხარჯები საქართველოდან ელექტროენერგიის ექსპორტირებისას (2)

კომისიის როლი ტრანსსასაზღვრო ვაჭრობაში

- საქართველოს კანონის „ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ მიხედვით კომისიას მიენიჭა ენერგეტიკული ბაზრის მონიტორინგის უფლება
 - გადამცემი ხაზების გამოყენებისა და გადატვირთვების მართვა
 - ახალი სატარიფო განაცხადი უფრო დეტალური მონაცემებით
 - წლიური ანგარიშები და მომავალი წლის სამოქმედო გეგმა
 - 3 წლიანი საინვესტიციო გეგმა გადაცემის ლიცენზიანტებისგან და გადაცემის სისტემის ოპერატორისგან
 - საქართველოს გადამცემი ქსელის განვითარების ათწლიანი გეგმა გადაცემის სისტემის ოპერატორისგან
 - ბაზრის მონაწილეებს შორის არსებული დავების გადაწყვეტა

სამომავლო გამოწვევები

- საქართველოს ენერგეტიკული კანონმდებლობის ეტაპობრივი ჰარმონიზაცია ევროკავშირის ენერგეტიკულ კანონმდებლობასთან
- მარეგულირებლის კომპეტენციის გაძლიერება ტრანსსასაზღვრო ვაჭრობის მონიტორინგში
 - ევროკავშირის ენერგეტიკული გაერთიანების ბაზრის მონიტორინგი
 - Twinning project: სემეკის კომპეტენციის გაძლიერება რეგულირებადი ხარჯების აუდიტსა და ბაზრის მონიტორინგში
- ტრანსსასაზღვრო გამტარუნარიანობის მაქსიმალური გამოყენება
- თურქეთის საზღვარზე ერთი-დღით ადრე ელექტროენერგიით ვაჭრობის შესაძლებლობის ანალიზი

Georgian National Energy and Water Supply Regulatory Commission

www.GNERC.org

დიდი მადლობა!

თბილისი, 2015